

Meedoen@Breda

Inhoudsopgave

Inhoudsopage

1.	De opdracht.....	3
2.	De uitwerking	7
3.	Vernieuwing subsidieproces	9
4.	Het resultaat: verantwoording van keuzen.....	11
Bijlage 1		
	Indicatieve financiële uitwerking Meedoen@breda.....	23
Bijlage 2		
	Uitwerking keuzen volgens de verschillende begrotingsonderdelen	24

Onze opdracht

Meedoen@breda

De gemeente Breda werkt aan een nieuwe balans tussen ambities en financiële mogelijkheden. Verantwoordelijkheden worden herschikt, vanzelfsprekendheden vallen weg, er openen zich nieuwe wegen voor samenwerking en innovatie. Daarbij wordt een grotere inzet van de burger verwacht, we willen bereiken dat de economische en sociale verdien capaciteit van Breda ten volle wordt benut. Economische ontwikkeling, arbeidsparticipatie en zorg voor elkaar zijn de trekkers om Breda vitaal te houden en de stad te laten zijn waar iedereen kan wonen, werken en leven.

Op sociaal-maatschappelijke gebied staat Breda voor grote uitdagingen. De regionale demografische en maatschappelijke ontwikkelingen resulteren in een toenemende vraag naar zorgvoorzieningen, bijvoorbeeld huishoudelijke verzorging en AWBZ-voorzieningen. Er staat ook spanning op het aanbod van geschoold personeel op de arbeidsmarkt. Nu al moeten sectoren grote moeite doen om gekwalificeerd personeel te vinden. Na 2015 zijn er meer arbeidsplaatsen dan werknemers in Breda en haar regio. Samen met overheid- en onderwijspartijen zal alles op alles worden gezet om de juiste match van werkzoekenden naar werk te maken. Onder het motto dat iedereen meedoet naar vermogen. Hoe dan ook zal de vraag naar arbeid groot zijn, wat kansen biedt voor de uitdagingen waarvoor de gemeente via 'Meedoen' staat.

Deze uitdaging vraagt om fundamentele vernieuwing in de uitvoering van onze sociaal-maatschappelijke taken. We gaan uit van een nieuw sturingsprincipe: iedereen kan iets, iedereen doet iets. Wij zien het als onze opdracht om de gemeentelijke inzet zo te richten dat Bredanaars binnen individuele mogelijkheden participeren in onze stad: Meedoen@Breda. Scherpe inhoudelijke keuzes zijn daarbij onvermijdelijk, maar daar kan het niet bij blijven. Sturing is ook nodig op innovatief opereren, samenwerking zoeken in het veld en de vragen van de burger centraal stellen. Helder formuleren waar partijen in de stad verantwoordelijk voor zijn en verantwoordelijkheid geven aan (particuliere) initiatieven. Dat betekent in de eerste plaats dat we als gemeente een duidelijke visie hebben waarvoor we zelf verantwoordelijkheid nemen en welke investeringsruimte daarvoor beschikbaar is.

Visie op meedoen van burgers

Alle Bredanaars doen met al hun capaciteiten naar vermogen mee aan de maatschappij van nu en van morgen. Met de inzet van de 'participatieladder' wordt ook gekeken of dat het maximaal haalbare niveau is, of dat de persoon in kwestie nog meerdere stappen kan zetten. Daarmee worden de aanwezige talenten ten volle benut voor de persoon zelf, voor de sociale omgeving en voor de stad.

Aan alle Bredanaars wordt ook gevraagd een bijdrage te leveren om zo voor zichzelf en voor elkaar te zorgen. Er wordt een sterk beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Het gaat om het maximaal benutten en inzetten van de eigen kracht en creativiteit van burgers. De eigen sociale netwerken benutten. Als die netwerken niet voldoende zijn om zaken aan te pakken, dan kan een collectieve voorziening worden benut. Als echt maatwerk nodig is, volgt professionele inzet, als vangnet.

Visie op meedoen van maatschappelijke partners

De gemeente neemt een andere rol dan voorheen; alleen waar dat echt nodig is zorgen we voor collectieve voorzieningen of voor inzet op maat. De overheid is daarbij overigens één van de partijen in de stad. Op basis van gewenste resultaten en helderheid over investeringsruimte, gaat zij actief op zoek naar partners, sluit allianties en stuurt op samenwerking. Dit College wil daarbij ruimte scheppen voor innovatief ondernemerschap en jarenlang opgebouwde subsidierelaties heroverwegen.

Financieel perspectief op meedoen

De gemeenteraad heeft in het voorjaar een kerntakendiscussie gevoerd en zich uitgesproken waar de gemeente nog van wil zijn en van welke taken afscheid wordt genomen. Middels moties is mede richting gegeven aan de inhoudelijke vernieuwing en aan een extra bezuinigingstaakstelling. Deze bedraagt nu voor Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) 7,5 miljoen euro en voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) was deze al bepaald op 5,0 miljoen euro structureel. Daarbij heeft de raad uitdrukkelijk aangegeven sterk betrokken te willen worden bij het maken van die noodzakelijke keuzes. Voor een deel is dat met de besluitvorming over keuzes ten aanzien van arbeidsparticipatie, WMO-voorzieningen en armoedebeleid al gebeurd. Met Meedoen@Breda geven we invulling aan het resterend deel.

Deze lokale vernieuwingsopgave en noodzakelijke taakstelling op het sociaal maatschappelijke domein moet ook worden gezien in een context van stevige veranderingen in het Rijksbeleid. De gemeente kan zich voorbereiden op de komst van de Jeugdzorg en dagbesteding AWBZ. En met de komst van de Wet Werken naar Vermogen wordt via ontschotting een behoorlijke vernieuwing gevraagd in de uitvoering van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Sociale Werkvoorziening (BSW). Deze operatie gaat gepaard met fikse kortingen. Ook het UWV heeft het budget re-integratie naar nihil teruggebracht zien worden. Op de impact van deze drie ontwikkelingen voor gemeente Breda en haar regio en de wijze waarop dat invulling krijgt, wordt later besloten als de inhoudelijk een financiële kaders vanuit het Rijk vaststaan.

Op basis van de momenteel beschikbare, feitelijke informatie is onderstaand het financieel meerjarenbeeld opgenomen voor Maatschappelijke Ontwikkeling en Sociale Zaken & Werkgelegenheid.

► Verwijzing van tekst: titel schema

Totaal				
2011	2012	2013	2014	2015
165.310.173	125.396.965	122.040.385	119.658.405	112.490.472

Maatschappelijke Ontwikkeling				
(exclusief Cultuur, exclusief ambtelijke kosten, inclusief aangenomen moties Kerntakendiscussie, inclusief jeugd en onderwijs)				
2011	2012	2013	2014	2015
54.820.461	30.517.804	28.998.224	30.088.097	23.720.164

Sociale Zaken & Werkgelegenheid				
(exclusief ambtelijke kosten, muv. product schuldhulpverlening)				
2011	2012	2013	2014	2015
110.489.712	94.879.161	93.042.161	89.570.308	88.770.308

In dit financiële meerjarenbeeld komt duidelijk naar voren dat de komende jaren een (forse) daling in de beschikbare budgetten valt te verwachten. Bij Maatschappelijke Ontwikkeling is de teruggang in budgetten voor een deel te verklaren doordat nu nog niet bekend is wat het

bedrag vanaf 2012 zal zijn van diverse decentralisatie-uitkeringen (Vrouwenopvang, Jeugd, Leefbaarheid en Veiligheid) en specifieke uitkeringen (Onderwijsachterstanden, RMC, CJG). De verwachting is dat met het Rijk op deze onderdelen na 2011 wederom afspraken worden gemaakt en gemeenten van budget worden voorzien. Voor andere decentralisatie-uitkeringen (Maatschappelijke Opvang, Gezond in de Stad) is het bedrag vanaf 2015 nog niet bekend, maar ook hier is de verwachting dat er wederom afspraken met het Rijk zullen worden gemaakt. Op dit moment is dus voor al deze decentralisatie-uitkeringen niet aan te geven wat daarin een reëel perspectief is en daarom is in dit overzicht daarvoor geen bedrag opgenomen. Verder is 2011 het laatste jaar dat Maatschappelijke Ontwikkeling subsidies ontvangt vanuit de Provincie in het kader van Samen Investeren in Brabant

Bij Sociale Zaken & Werkgelegenheid is terugloop in budgetten aanzienlijk. Voor re-integratie is de inschatting dat het budget in 2015 (€ 4,7 mln.) nog maar 29% is van het budget in 2011 (€ 16 mln.). Ook de gemeentelijke taakstelling op de sociale pijler Arbeidsparticipatie, Zorgvoorzieningen Wmo en Armoedebeleid van € 5 miljoen vanaf 2012 kan hier worden genoemd. Daarnaast zijn de eenmalig beschikbaar gestelde middelen bij de kadernota 2010, voor het oplossen van het tekort Wmo in 2010 en 2011 (2 * € 2,4 miljoen) vanaf 2012 niet meer beschikbaar.

Belangrijk is nog te melden dat in bovenstaand schema de rijksbedragen 2011 voor de uitkeringen (BUIG) en de Wmo voorsnog zijn geëxtrapoleerd. Op dit moment is, nog niet bekend (beschikkingen, circulaire gemeentefonds) wat de exacte hoogte van de budgetten na 2011 zal zijn. Ook de nieuwe wet werken naar vermogen zal zeker nog financiële impact tot gevolg hebben, onder andere voor de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening.

Het financieel meerjarenperspectief onderstreept nog eens het belang van het doorvoeren van een fundamentele vernieuwing en integrale benadering op het brede sociaal-maatschappelijk terrein. Een opdracht die wordt gedreven door het uitgangspunt: Meedoen@Breda. Want iedereen kan iets, iedereen doet iets.

De uitwerking

Wat verstaan we onder meedoen ?

Meedoen is een werkwoord, een term waaruit actie spreekt. Het staat voor actieve participatie van (groepen) burgers aan de Bredase samenleving. Meedoen manifesteert zich op drie niveaus:

- Economische participatie
Het gaat om het hebben van werk (arbeidsparticipatie) en activiteiten die gericht zijn op arbeidsinpassing, zoals re-integratie (Sociale Zaken en Werkgelegenheid, UWV) en werken via de sociale werkvoorziening (BSW Bedrijven)
- Maatschappelijke participatie
Het gaat om meedoen aan sociale, recreatieve, sportieve of culturele activiteiten, om deelname aan initiatieven voor verbetering van leefbaarheid en sociale cohesie, om vrijwilligerswerk, om betrokkenheid bij schoolactiviteiten. Het gaat om bewonersparticipatie, sociale activering, dagbesteding (voor groepen die vanwege lichamelijke of geestelijke beperking niet betaald kunnen werken);
- Zorg en ondersteuning
Het gaat om kwetsbare mensen (verslaving, werkloos, dakloosheid, schulden); het versterken van de mogelijkheden om zichzelf te redden, samen met hun sociale omgeving.

Meedoen is daarmee ook het ultieme resultaat van de gemeentelijke doelstellingen op de gemeentelijke beleidsvelden en voorzieningen zoals de WMO, sport, jeugd, ouderen, cultuur, volksgezondheid, maatschappelijke zorg, vrijwilligers, WWB en WSW, arbeidsmarkt en onderwijs.

Meedoen@Breda als proces

Het College heeft de raad een startnotitie Meedoen@Breda aangeboden, waarin naast inhoudelijke uitgangspunten ook een sturingsmodel was opgenomen om gerichte afwegingen te kunnen maken. Op 5 april jl. hebben de gezamenlijke raadscommissies Economie en Maatschappij deze notitie besproken. Op 27 april is er een inspraakavond georganiseerd door het college en de gemeenteraad (griffie), waarbij stakeholders in de stad de gelegenheid hebben gekregen hun visie op Meedoen@Breda te geven. Van deze bijeenkomst is een verslag gemaakt dat naar de raadsleden is verzonden, inclusief de nagezonden reacties. Zonder alle individuele bijdragen tekort te doen, is de grote lijn van de opmerkingen dat er bij partijen steun is voor het uitgangspunt van het college dat mensen meer eigen verantwoordelijkheid moeten en kunnen nemen. Wel bestaat zorg over de gestapelde effecten van bezuinigingen op kwetsbaren in de samenleving, over het realiteitsgehalte van de grote verantwoordelijkheid die bij de burger wordt weggelegd. Is de Bredanaar in staat om dit ook daadwerkelijk op te pikken? De opvatting dat dit niet vanzelfsprekend gaat, werd breed gedeeld. Daarop zal moeten worden geïnvesteerd; met name via de ondersteuning van die vrijwilligers en mantelzorgers. Verder is aandacht gevraagd voor het rendement dat te halen is door betere samenwerking tussen verschillende maatschappelijke partners, publiek en privaat. De aanwezige partijen hebben zelf aangegeven met de gemeente afspraken te willen maken over resultaten/activiteiten en de individuele organisatiebelangen daaraan ondergeschikt te maken. Tot slot, is door de aanwezigen vooral benadrukt dat de gemeente duidelijk oog moet hebben voor de effecten van de uiteindelijke keuzes en stapeling moet voorkomen. Aan de hand van de in de startnotitie Meedoen@Breda opgenomen uitgangspunten, het sturingsmodel en de opbrengst van de inspraak, is Meedoen@Breda tot stand gekomen.

Het sturingsmodel

Er zijn vele honderden activiteiten die gericht zijn op de realisatie van de gemeentelijke beleidsdoelen en die door de gemeente direct of indirect gefinancierd worden. Met name op de terreinen van maatschappelijke ontwikkeling en sociale zaken & werkgelegenheid en sociale werkvoorziening, wil het bestuur deze activiteiten herijken. Deze herijking vindt plaats aan de hand van de uitgangspunten van het collegeakkoord zoals die verwerkt zijn in de startnotitie Meedoen@Breda en moeten in verband worden gebracht met de taakstellingen. Het sturingsmodel Meedoen@Breda dat daarvoor is gehanteerd, betreft de volgende stappen:

1. wat zijn de beleidsdoelen in het kader van participatie en wat willen we met die beleidsdoelen bereiken;
2. welke budgetten zijn daar mee gemoeid;
3. welke inhoudelijke en financiële gevolgen heeft het hanteren van de uitgangspunten en het inzetten van instrumenten als verantwoordelijkheidstrap, participatieladder en subsidiecriteria (toetsing) ;
4. welke keuzes daarin kunnen worden gemaakt om meedoen in Breda te versterken;
5. welke partijen de uitvoering ter hand kunnen nemen.

Toetsing beleidsdoelen en producten op uitgangspunten

Voor de toetsing, stap 3 in het sturingsmodel, is de concernbegroting 2011 als uitgangspunt genomen. Bij ieder beleidsdoel is bekeken in welke mate clusters van activiteiten de participatie bevorderen en voldoen aan de uitgangspunten uit de startnotitie Meedoen@Breda.

De toetsing bestaat uit de volgende stappen:

- zorgt de activiteit aantoonbaar voor een verbetering van de participatie? Hieronder wordt verstaan:
 - de activiteit dient aantoonbaar te zorgen voor een verschuiving van zelfredzaamheid, sociale participatie en maatschappelijke participatie (conform de participatieladder) óf
 - er aantoonbaar voor te zorgen dat vanwege het ontbreken van een alternatief geen terugval op de participatieladder wordt gemaakt.Draagt de activiteit niet of in geringe mate bij, dan komt het niet meer voor bekostiging vanuit de gemeente in aanmerking. Draagt het voldoende of in hoge mate bij, dan wordt het nader getoetst;
- de nadere toetsing vindt plaats op de uitgangspunten die in de notitie Meedoen@Breda van 15 maart waren opgenomen en toepassing van het toetsingsinstrument dat in 2010 is opgesteld (verantwoordelijkheidstrap, doelmatigheid, wel geen alternatieven). Deze toetsing leidt tot een keuze voor een topinvestering (extra inzet gewenst), een basisinvestering (huidige ambitieniveau met efficiëntere uitvoering) of afbouw van subsidie voor bepaalde activiteiten.

Het resultaat van toetsing van alle beleidsdoelen en producten is schematisch opgenomen in bijlage 2. Daarbij is de indeling van de gemeentebegroting in de verschillende beleidsthema's leidend geweest.

Vernieuwing subsidieproces

De uitgangspunten van alle beleidskaders inclusief Meedoen@Breda, de concernbegroting en de subsidieplafonds vormen de inhoudelijke en financiële basis voor de subsidiëring vanaf 2012. De juridische basis (de spelregels) is vervat in de Algemene Wet Bestuursrecht, de nieuwe Algemene subsidieverordening (ASV) en de nieuwe 'Nadere regels subsidieverstrekking 2012'. Het vaststellen van de nieuwe ASV op 17 maart 2011 was de eerste stap in het streven om de gemeentelijke subsidiemethodiek te herzien en te komen tot een vereenvoudiging van het proces, deregulering en transparante regelgeving. De nieuwe 'nadere' regels vormen de volgende stap in dit proces.

De nieuwe aanpak leidt ertoe dat het geheel aan beleidsdoelen en bijbehorende resultaten (de 'uitvraag') aan alle organisaties bekend zal worden gemaakt. Hierbij staat vooral de vraag naar het 'wat' centraal. Het 'hoe' is aan de aanbiedende organisatie. We benadrukken in dit proces dat we geen organisaties financieren, maar activiteiten, producten of diensten die resultaten boeken om onze beleidsdoelstellingen te realiseren. De inhoud staat voorop en niet de organisatie die het beleid uitvoert. Er zullen geen vanzelfsprekende subsidierelaties meer zijn. Het college zet als het ware de gewenste beleidsdoelen en –resultaten in het maatschappelijke veld en vraagt aan organisaties hierop een aanbod van activiteiten te doen. Hiermee wil het college de samenwerking tussen organisaties en het leggen van inhoudelijke relaties tussen activiteiten stimuleren. Voor de grotere subsidiedossiers wordt de subsidieverstrekking vastgelegd via de methodiek van 'beleidsgestuurde contractfinanciering' (BCF). Organisaties die niet actief benaderd worden, kunnen altijd op basis van een publicatie op site van de gemeente Breda een aanvraag voor subsidie doen. Ook voor deze manier geldt dat dezelfde beoordelingscriteria gebruikt worden om een afweging te maken of we het verzoek honoreren.

Het resultaat: verantwoording van keuzes

De uitwerking op onderdelen is in samenhang bekeken. Vooral is daarbij gelet op de doorwerking van de uiteindelijke effecten, slimme combinaties en samenhang tussen de keuzes. Zo heeft een grotere inzet op vrijwilligerswerk/ mantelzorg als effect dat de druk op individuele Wmo-voorzieningen wordt verlaagd. Als mensen geholpen worden door de inzet van vrijwilligers kan bespaard worden op bijvoorbeeld de inzet professionele zorg of het verstrekken van scootmobielen. Bovendien wordt de eigen individuele kracht beter benut. Dat betekent wel dat het grotere beroep dat wordt gedaan op vrijwilligers, beantwoord moet worden met goede ondersteunende diensten. Op basis van de afwegingen op de diverse onderdelen, verantwoorden we hieronder de keuzes voor de diverse taken op het sociaal-maatschappelijke terrein en bieden daarmee tevens een voorstel 'best mix' voor Meedoen@Breda.

Aansluitend is in bijlage 1 een tabel opgenomen waarin de conclusies met de indicatieve financiële doorvertalingen van de toetsing in één oogopslag zijn terug te vinden.

Samen@breda

Maatschappelijke opvang

De activiteiten rond de maatschappelijke opvang, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) en verslavingszorg zijn vastgelegd in het Stedelijk Kompas. De doelgroep van het Stedelijk Kompas zijn mensen met een multiproblematiek. Zij kunnen niet meer op eigen kracht uit de problemen komen, hebben geen sociaal netwerk en hebben professionele hulpverlening nodig op weg naar zelfredzaamheid.

Het wettelijk kader voor het Stedelijk Kompas is de Wmo. Breda is als centrumgemeente op genoemde beleidsvelden verantwoordelijk voor de gehele regio. Hiervoor ontvangt de gemeente een decentralisatieuitkering en zet zichzelf gemeentelijke middelen in. Aan de decentralisatieuitkering zijn vijf prestatieafspraken met het Rijk verbonden. Indien de prestaties niet worden gehaald kan dat nadelige gevolgen hebben voor toekomstige middelen. Overigens zal de gemeente als gevolg van een herverdeling van de rijksmiddelen naar verwachting in 2012 en 2013 minder geld ontvangen. Onder andere door het realiseren van extra woonvoorzieningen (en daarmee minder druk op dag- en nachtopvang) wordt getracht dit op te vangen.

Ook de regiogemeenten hebben een verantwoordelijkheid. Er zijn hierover afspraken gemaakt in het convenant "Regionaal Beleid Maatschappelijke Opvang, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg en Verslavingszorg Regio Breda". Er is opgenomen dat Breda verantwoordelijk is voor de opvang en alle gemeenten verantwoordelijk zijn voor de preventie en de nazorg. De afspraken worden jaarlijks gemonitord door het Trimbos-instituut.

Gezien de ernst van de problematiek zijn een beroep op eigen verantwoordelijkheid en de inzet van vrijwilligers beperkt mogelijk. Winst wordt vooral gezocht in maximale aansluiting op andere voorzieningen en efficiëntere samenwerking. De inzet die de gemeente kiest via het Stedelijk Kompas blijft zoals afgesproken, maar met een taakstelling op efficiency. Daarnaast zal een beroep op wederkerigheid worden gedaan: tegenover de verleende zorg mag een inspanning worden verwacht.

Naast de zorg voor mensen zelf heeft de uitvoering van het Stedelijk Kompas een positief effect op bijvoorbeeld de (ervaren) veiligheid op straat.

Huiselijk geweld

De opvang en begeleiding van (potentiële) slachtoffers en overige betrokkenen bij huiselijk geweld (waaronder vrouwenopvang en kindermishandeling) is gericht op het terugbrengen van de veiligheid in het gezinssysteem. Tevens is de aanpak van huiselijk geweld gericht op het voorkómen en zo vroeg mogelijk signaleren van huiselijk geweld. Voor de aanpak van huiselijk geweld zijn prestatieafspraken gemaakt met het rijk. De opdracht is wettelijk verankerd in de Wmo. De regelgeving rond het huisverbod en de meldcode bij huiselijk geweld en kindermishandeling zijn ook relevant voor de uitvoering van deze wettelijke taak.

Slachtoffers van huiselijk geweld leven veelal in sociaal isolement en zijn niet in staat zonder professionele hulp en ondersteuning hun leven weer in eigen hand te nemen. Een sociaal netwerk moet weer opgebouwd worden. Slachtoffers van huiselijk geweld zijn niet meer zelfredzaam. Onder het geweld blijkt in de meeste gevallen sprake te zijn van meerdere problemen. Hulpverlening aan het gezinssysteem (één gezin één plan) draagt in belangrijke mate bij aan 'meedoen'. De hulpverlening is erop gericht dat het gezin/de gezinsleden weer zelfredzaam worden en weer sociaal en/of maatschappelijk kunnen functioneren. De professionele hulpverlening is er tevens op gericht een sociaal netwerk te creëren zodat dit netwerk ervoor kan gaan zorgen dat de situatie 'veilig' blijft. Professionele hulp is zo kort en zo licht mogelijk.

De aanpak van huiselijk geweld is vanaf 2004 een expliciete taak voor gemeenten en in het bijzonder voor de centrumgemeenten Vrouwenopvang. Met de verschuiving van alleen opvang van slachtoffers in de Vrouwenopvang naar preventie en zoveel mogelijk voorkómen en in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren van huiselijk geweld is het mogelijk de doelmatigheid van de aanpak van huiselijk geweld sterk op te voeren. Hiertoe wordt een stimuleringsprogramma uitgevoerd. Hierin wordt vooral ingezet op het verhogen van de kwaliteit van de hulpverlening, het eerder leren signaleren en handelen te vergroten bij alle organisaties die met kinderen en mensen werken (invoering van de meldcode) en de samenwerking van instellingen te optimaliseren.

De gemeente ontvangt van het rijk een decentralisatieuitkering. Deze is voor vrouwenopvang bekend tot en met 2011. Een herverdeling van de rijks gelden zal nog plaatsvinden. Tevens ontvangt de gemeente van de regiogemeenten een bijdrage voor het Steunpunt huiselijk geweld West-Brabant. Er worden geen structurele gemeentelijke middelen ingezet. Besparingen zijn op dit moment enkel mogelijk op doelmatigheid bij vrouwenopvang. Voor het overige willen eerst afwachten hoe het stimuleringsprogramma uitwerkt en hoe de rijksuitkering zich ontwikkelt.

Ondersteuning specifieke groepen

Op dit moment wordt voor diverse groepen specifiek beleid gemaakt en uitgevoerd. Veel van dit beleid leidt niet tot het bevorderen van participatie en/of gaat onvoldoende uit van de eigen verantwoordelijkheid en voorhanden zijnde alternatieven (het gaat bijvoorbeeld om cursussen, activiteiten gericht op 'ontmoeten', en belangenbehartiging). De gemeente stopt met dit specifieke beleid en zet in op inclusief beleid. Dat wil zeggen dat burgers van Breda die met specifieke vragen zitten rondom bijvoorbeeld participatie, emancipatie, diversiteit en zorg, het antwoord daarop of de voorziening daarvoor moeten kunnen vinden in het reguliere beleid. Hiermee wordt ondermeer uitwerking gegeven aan de motie uit het kerntakendebat van de raad waarin gesteld wordt dat diversiteit onderdeel moet zijn van inclusief beleid.

Maatschappelijk werk

De ondersteuning door het maatschappelijk werk voorkomt dat mensen afglijden op de participatieladder. Op onderdelen beweegt het maatschappelijk werk zich echter op terreinen waarvoor een alternatief voorhanden is. Er dient daarom scherper geselecteerd te worden, er moeten kortere trajecten worden aangeboden, afstemming moet efficiënter en meer gerichtheid op terugkeer naar werk. De activiteiten van het Bureau sociaal raadslieden moeten naar de wijken worden verplaatst.

Antidiscriminatie

De gemeente voert op dit terrein de Wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen uit. Dit houdt in dat de registratie van klachten en onafhankelijke bijstand van klagers (slachtoffers van discriminatie) uitgevoerd worden. Vanuit de toets aan de mate van het bevorderen van participatie en de verantwoordelijkheidstrap worden aanvullende en door de gemeente zelf gefinancierde activiteiten stopgezet. Het gaat dan om voorlichtingsactiviteiten en het Panel Deurbeleid (discriminatie in de horeca).

Vrijwilligerswerk en informele zorg

Het college benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van mensen voor hun zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving. Hiermee wordt een beroep op die samenleving gedaan om daarbij de helpende hand te bieden. Het college zet hiermee de lijn door die in de Wmo zit en ook in het rijksbeleid zichtbaar is, bijvoorbeeld de voorgenomen en reeds gerealiseerde wijzigingen in de AWBZ. De capaciteit van mensen moet voorop komen te staan, mensen moeten 'in eigen kracht' worden gezet (of zoals de Wmo dat zegt: gecompenseerd worden voor hun beperkingen). Het belang van vrijwillige inzet en de rol van mantelzorgers worden hierdoor steeds groter. Vrijwilligers en mantelzorgers zijn immers hard nodig om dit doel waar te maken. Dat kan en mag niet enkel van de overheid worden verwacht. Het college realiseert zich dat de inzet van en het beroep op vrijwilligers en mantelzorgers niet een vanzelfsprekende zaak is: de motivatie van mensen om vrijwilligerswerk te verrichten is in de loop der jaren verschoven, de vrijwilliger van nu is een andere dan die van 20 jaar geleden, door de ontwikkelingen in de zorg komt er een steeds grotere druk op de mantelzorger. Met deze factoren houdt het college terdege rekening. Het college zegt dan ook toe ter uitvoering van prestatieveld 4 van de Wmo voor de ondersteuning en uitbouw van het vrijwilligerswerk gericht op het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid en voor de ondersteuning van mantelzorgers structureel extra € 800.000,- ter beschikking te stellen. Via onder andere de reeds aangekondigde nota's vrijwilligersbeleid en sport, de uitvoering van het beleidsplan informele zorg en het oppakken van de gevolgen van de pakketmaatregel AWBZ zullen deze middelen ingezet worden. De Welzijnstafel is inmiddels gevraagd over de gevolgen van de pakketmaatregel AWBZ een advies uit te brengen. Het is de bedoeling dat de Breda na verloop van tijd een solide fundament van vrijwillige inzet en vrijwillige zorg kent die mensen in staat stelt volwaardig te kunnen participeren of anderen daarbij te kunnen helpen. Er wordt dan ondermeer voorkomen dat mensen eerder dan wenselijk een beroep op duurdere, professionele zorg moeten doen. De middeleninzet zal bij voorkeur gericht zijn op activiteiten die creatief en vernieuwend zijn. Het college zal erop sturen dat de maatschappelijke organisaties hierbij meer dan nu (inhoudelijk en organisatorisch) samenwerking zoeken.

Naast vrijwilligerswerk gericht op zorg zijn er natuurlijk veel meer vormen. De hierboven genoemde nota vrijwilligersbeleid geeft straks een kader waarbinnen de gemeente de ondersteuning van het vrijwilligerswerk vormgeeft. Dat gebeurt via twee sporen: gericht op de vrijwilligers en gericht op de organisaties waar het vrijwilligerswerk wordt verricht.

Te denken valt aan het inzetten op nieuwe vormen van vrijwilligerswerk, promotie van het vrijwilligerswerk, extra inzet op het bereiken van jongeren, beschikbaar stellen van deskundigheidsbevordering en verlaging van de administratieve lastendruk.

Gezondheidsbeleid

De gemeente voert op dit terrein taken uit die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid. Voorts is er een gemeenschappelijke regeling voor de GGD. Er is sprake van diverse projecten die onder de noemer gezondheidsbeleid met gemeentelijke middelen worden uitgevoerd. De gemeente is van mening dat bijdragen aan de gezondheid van burgers vooral ingezet dient te worden via meerdere beleidsterreinen en in samenwerking met partners in het veld, met bijzondere aandacht voor de samenwerking met zorgverzekeraars en het bedrijfsleven. Hieraan wordt reeds op verschillende manieren gewerkt: impuls breedtesport (nota Sport@Breda), samenwerking met bedrijfsleven (Jongeren Op Gezond Gewicht) en overleg met de zorgverzekeraar via de B5. Hiermee wordt tevens uitvoering gegeven aan de motie die tijdens het kerntakendebat is aangenomen. Het gemeentelijke beleid volksgezondheid zal voor de periode 2012 tot en met 2015 herijkt worden. Het verbinden van gezondheidsdoelen met doelen vanuit andere beleidsterreinen en partnership is in dit nieuwe beleid een belangrijk uitgangspunt. We willen focussen op enkele thema's, onder andere *'Voeding&Beweging'*. Het terugdringen van overgewicht, met name onder jongeren is nog steeds één van de belangrijkste opgaven waar we in het kader van gezondheidsbeleid voor staan en waar samenwerking van partijen essentieel is.

Armoedebeleid

Om te komen tot meer activerend armoedebeleid, wat de participatie van mensen bevordert, zijn verschillende maatregelen wenselijk. Landelijk, om de armoedeval te verminderen, maar ook lokaal. Eind 2010 heeft het college en de gemeenteraad een aantal besluiten genomen ter versoering van het armoedebeleid (€ 985.000 in 2011). Er zijn besluiten genomen omtrent de versoering van de BredaPas, de Regeling Duurzame Gebruiksgoederen voor 65+ers, de collectieve ziektekostenverzekering, de individuele toekenningen en de langdurigheidstoeslag. De "uitstroombonus" is ingevoerd, op basis van een motie van uw gemeenteraad, met als doel het bevorderen van participatie en het verminderen van de armoedeval. Ook de invoering van de verantwoordelijkheidsladder wordt toegepast en moet gaan leiden tot meer participatie dan alleen inkomensondersteuning. Het beste middel tegen armoede is en blijft betaald werk. Inkomensondersteuning dient immers als laatste vangnet. Vanwege de reeds genomen maatregelen worden ten aanzien van armoedebeleid geen nieuwe scenario's/ beleidskeuzes voorgelegd.

Schuldhelpverlening

Schuldhelpverlening is momenteel geen wettelijk verplichte taak van de gemeente, echter: als de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening aangenomen wordt, is het aanbieden van schuldhelpverlening wel een wettelijke taak van de gemeente. De vorm waarin zij dit doet is vrij. De producten schuldregeling, budgetbeheer en preventie moeten hier in ieder geval een plek in krijgen. De kredietbank heeft een sterke, zich uitbreidende, regionale functie.

Wmo

Eind 2010 is het beleid rondom de individuele voorzieningen Wmo op onderdelen aangescherpt. Zo is:

- de toegang tot de voorzieningen beperkter geworden: er wordt scherper gestuurd op de indicatiestelling. Burgers worden nog meer gewezen op de eigen verantwoordelijkheid en op de gevolgen daarvan;
- de mogelijkheden van het gebruik van de voorzieningen beperkter geworden: zo zijn de reismogelijkheden met de deeltaxi minder geworden. Ook het gebruik van de scootmobiel is beperkter geworden. En ook wordt er kritischer gekeken naar de inzet van duurdere huishoudelijke verzorging;
- er wordt meer rekening gehouden met het inkomen van de burger: er wordt voor meer voorzieningen een eigen bijdrage gevraagd.

Voor de invulling van de compensatieplicht vindt in het huidige beleid een nadrukkelijke toepassing van de verantwoordelijkheidsladder plaats. Hierbij wordt eerst uitgegaan van de eigen mogelijkheden van de burger, zijn sociale netwerk en de eventuele mogelijkheden van voorliggende voorzieningen alvorens een individuele voorziening verstrekt wordt. Op dit moment wordt er zo veel mogelijk gebruik gemaakt van voorliggende voorzieningen. Door het inrichten van een groter voorliggend vangnet kan hier nog meer gebruik van gemaakt worden waardoor de druk op de individuele voorzieningen afneemt en de gemeente blijft voldoen aan de compensatieplicht. Slimme innovatieve ideeën zoals bijvoorbeeld het stimuleren van mantelzorg en vrijwilligers of het inrichten van collectieve en andere voorliggende voorzieningen, maar ook het inrichten van een goed participatie- en preventiebeleid en verantwoordelijkheidsbeleid dragen allen bij aan een mindere druk op de individuele voorzieningen en dus minder kosten op dat vlak. Dit met behoud van de te bereiken doelstelling waarbij de gemeente voldoet aan de compensatieplicht zoals in de Wmo is vastgelegd.

Ook het maken van duidelijke afspraken met de wooncorporaties waardoor de verantwoordelijkheid voor het aanpassen van woningen voor mensen met een beperking meer bij de corporaties gelegd wordt, alsmede het toegankelijker maken van het openbaar vervoer zodat een deeltaxi minder snel nodig is, dragen bij aan het compenseren van beperkingen met minder uitgaven op dat vlak.

Leren@breda

Jong@Breda

In Jong@Breda zijn de doelstellingen voor jeugd en onderwijs vastgesteld. We streven daarbij naar optimale ontwikkeling van alle jeugdigen. De focus ligt daarbij op het creëren van goede basisvoorzieningen, op het versterken van wat jongeren en ouders zelf kunnen. We investeren in een CJG dat optimaal gebruik maakt van kennis en competenties van ouders zelf, zoals de CJG-moeders die als vrijwilliger andere ouders adviseren. In een CJG die in gezinnen passende zorg biedt en naar scholen toekomt. Via voorschoolse educatie en schakelklassen kunnen kinderen achterstanden in (taal-)ontwikkeling wegwerken. Via schoolvervangende trajecten en het volwassenenonderwijs krijgen jongeren de kans (alsnog) een startkwalificatie te behalen. Omdat we geloven in het zelforganiserend vermogen van de stad, stimuleren en faciliteren we in alle buurten de onderlinge samenwerking in brede scholen.

Na de zomer wordt het uitvoeringsprogramma Jong@Breda gepresenteerd dat in overleg met het jeugd- en onderwijsveld wordt ontwikkeld. Het uitgangspunt is dat de activiteiten bijdragen aan de vastgestelde doelstellingen; daarbij worden verantwoordelijkheden gelegd waar ze horen. We geven prioriteit aan de participatie van jongeren als het gaat om het ontwikkelen van hun talenten en competenties. Daarom geven wij een lagere prioriteit aan enkele specifieke activiteiten voor volwassenen (Samenscholing en Volwasseneneducatie).

Leven@breda

Sport

Deelname aan sport draagt op meerdere manieren bij aan de participatie, ontwikkeling en gezondheid van inwoners van Breda. Daarmee levert sport een wezenlijke bijdrage aan doelstellingen op andere beleidsterreinen, zoals het onderwijs- en jeugdbeleid, gezondheid, toerisme en recreatie.

Ook op het gebied van sport wordt een grote verantwoordelijkheid weggelegd bij de burger en zijn directe omgeving. Vanuit het wettelijk kader van de Wmo is het sportbeleid daarom ten eerste gericht op het stimuleren van kinderen, sporters met een beperking en ouderen tot (meer) bewegen, de ondersteuning van sportverenigingen in de versterking van hun maatschappelijke functie en voldoende, laagdrempelige binnen- en buitensportaccommodaties.

Samenwerking tussen partijen, ook op regionaal niveau, is hierbij een belangrijk uitgangspunt. In de voorjaarsnota stelt het college voor de komende drie jaren een bedrag van € 2.7 miljoen beschikbaar voor de realisatie van de in de conceptnota Sport@Breda geformuleerde doelstellingen. Financiering vindt plaats vanuit de algemene uitkering, er is dus geen verantwoording verschuldigd aan het Rijk.

Wonen@breda

Wijken en dorpen

De Wmo geeft de gemeente de plicht om te zorgen voor sociale samenhang en leefbaarheid. In de begroting valt onder deze doelstelling enerzijds de financiële ondersteuning van de buurt- en gemeenschapshuizen als plaatsen waar activiteiten voor en door Bredanaars kunnen plaats vinden. Anderzijds valt hieronder de financiële ondersteuning van de wijk- en dorpsraden, van allerlei activiteiten die door Bredanaars zelf worden ondernomen en een deel van het welzijnswerk in de wijken.

In het kader van de herijking van het accommodatiebeleid en de taakstelling van 1,5 miljoen op het gehele gemeentelijke vastgoed wordt de raad in het najaar apart besluitvorming gevraagd.

Voor de overige producten leidt de toets aan de uitgangspunten van Meedoen @Breda tot de conclusie dat voor de inzet van gemeentelijke middelen op dit terrein een grote mate van gemeentelijke beleidsvrijheid geldt en dat deze activiteiten/producten matig bijdragen aan participatie.

Het initiatief tot veel activiteiten is een uiting van maatschappelijke participatie op zich. Onvoldoende duidelijk is of de activiteiten hebben geleid dan wel leiden tot een verschuiving in participatie (in de zin van oplopende stappen op de treden van de ladder) van deelnemers aan de activiteiten. Het college denkt dat de gemeentelijke middelen doelmatiger kunnen worden ingezet, namelijk dat er hogere eisen kunnen worden gesteld aan eigen bijdragen, aan samenwerking met andere initiatieven dat de mate van professionele ondersteuning kritischer kan worden bekeken.

Hart voor je Buurt wordt omgebogen tot een regeling van bewonersinitiatieven ten behoeve van het sociale en fysieke beheer in de buitenruimte ter vergroting van de zelfwerkzaamheid van burgers en de betrokkenheid bij de directe omgeving.

Geschied Wonen voor Iedereen (GWI)

Met GWI wordt uiting gegeven aan de plicht die de Wmo in prestatieveld 5 aan de gemeente oplegt. Omdat er geen normering aan het prestatieveld hangt, heeft de gemeente hier veel beleidsruimte. GWI draagt eraan bij dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en meedoen aan de samenleving. Momenteel wordt GWI in vijftien wijken uitgevoerd op basis van uitvoeringsplannen/wijkconvenanten. Diverse maatschappelijke partners op het terrein van wonen, welzijn en zorg en ook consumenten- en wijkorganisaties zijn hierbij betrokken. De realisering van de GWI-voorzieningen maakt onderdeel uit van het reguliere budget van de instellingen. De kosten van wonen worden gedekt door corporaties, de kosten van zorg door de zorgsector en de kosten van welzijn door de gemeente.

Op 16 december 2010 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt uitgenodigd om in samenwerking met stedelijk overlegplatformzorgaanbieders Breda en in samenspraak met zorgvragers te komen met een eerste aanzet voor een gezamenlijk actieplan Verzilvering@Breda. Het college heeft de motie betrokken bij het GWI-beleid, mede aan de hand van de evaluatie van het GWI-beleid over 2006-2010. Daarmee wordt het mogelijk om de verschillende aspecten wonen, welzijn, zorg voor ouderen en mensen met een beperking te integreren en te versterken en te komen tot een nieuw uitvoeringsprogramma Verzilvering@Breda. De planning is dat Verzilvering@Breda, uitvoeringsprogramma GWI 2011-2015 na het zomerreces met de raadscommissie Maatschappij kan worden besproken. Bezuiniging vindt plaats op de proces- en projectkosten.

Werken@breda

Re-integratie/participatie

De directie SZ&W en ook BSW Bedrijven zijn ingericht op merendeels wettelijke taken met bijbehorend, volgens landelijke normen vastgesteld, budget. De autonome ruimte is zeer gering. Daarnaast worden de budgetten vanuit het Rijk fors neerwaarts bijgesteld de komende jaren. De nieuwe wet werken naar vermogen en het bestuursakkoord hebben veel financiële impact. Beide directies voeren reeds versoberingen en inhoudelijke innovaties door om binnen de financiële kaders voorzover we die nu kennen de wettelijke taken te kunnen blijven uitvoeren. Op onderdelen heeft uw raad al besluiten genomen om tot beleidswijzigingen en de invulling van de taakstelling van € 5 mln structureel op arbeidsparticipatie, zorgvoorzieningen en armoede te komen.

Grote verandering binnen de Sociale Zekerheid wordt de Wet Werken naar Vermogen (WWNV). Mensen moeten, ook wanneer zij een arbeidsbeperking hebben, meer dan nu het geval is in een reguliere baan aan de slag. Momenteel zijn er grote verschillen in rechten, plichten en de hoogte van de inkomensondersteuning voor mensen die, bijvoorbeeld vanwege een beperking, nu nog langs de kant staan. Binnen de WWNV heeft iedereen dezelfde rechten en plichten.

Voor werkgevers wordt het met de WWNV aantrekkelijker om mensen met een beperking in dienst te nemen. Een werkgever hoeft alleen nog maar de productiviteit van iemand met een beperking te betalen, hij krijgt dispensatie om minder dan het minimumloon te betalen. De gemeente vult dat bedrag, de loonwaarde van iemand, dan aan tot maximaal het wettelijk minimumloon.

Vanwege de landelijke en lokale bezuinigingen en de omvorming naar dit systeem van 'werken naar vermogen' zijn er de komende jaren fors minder middelen beschikbaar voor re-integratie. De gemeente Breda wordt echter wel verantwoordelijk voor een grotere doelgroep. In vier jaar tijd daalt hierdoor het re-integratiebudget naar nog maar 29% van het oorspronkelijke budget. Bovendien is bekend geworden dat richting 2014 inburgering niet meer wordt beschouwd als een overheidstaak met bijbehorende budgetten. Voor educatie wordt verwacht dat het beschikbare bedrag voor 2012 en 2013 € 1,1 miljoen zal zijn en dat in 2014 het budget gehalveerd zal worden. Dit betekent dat we vanuit de landelijke kaders en wettelijke verplichtingen erg fors terugmoeten in onze re-integratie inzet. Dat vraagt lokaal om een aantal belangrijke beleidskeuzes, die u nu worden voorgelegd.

Het uitgangspunt bij de beleidskeuzes is "werk boven inkomen". De eigen verantwoordelijkheid van werkzoekenden en werkgevers staat centraal. Van groot belang is de verandering naar een vraaggerichte vernieuwende arbeidsmarktaanpak. Een aanpak gericht op de werkgevers, maar ook op de ontwikkeling van werkzoekenden. Bij deze vernieuwende arbeidsmarktaanpak hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Burgers participeren maximaal. Zoveel mogelijk mensen werken naar vermogen. We blijven investeren in de gehele doelgroep van personen met een uitkering en nuggers met zowel een korte zowel grote afstand tot de arbeidsmarkt. De focus is gericht op uitstroom naar regulier werk. Geen re-integratie als de kansen op werk te klein zijn. We geven daarnaast prioriteit aan gemotiveerde klanten boven niet gemotiveerde klanten en klanten met een gemeentelijke uitkering boven niet uitkeringsgerechtigden (NUGérs). We investeren in activering/ participatie van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en bieden zorg vanuit collectieve voorzieningen/ organisaties in principe gefinancierd vanuit andere middelen (AWBZ, Wmo, subsidies) dan het participatiebudget.
- Mensen gaan zoveel mogelijk direct bij een werkgever aan de slag, waarnodig door de gemeente ondersteund. Dit kan door een proefplaatsing, (leer) baan of een baan al dan niet met loondispensatie/ loonkostensubsidie en vrijwilligerswerk/ maatschappelijk nuttig werk.

- We investeren in het realiseren van extra werkgelegenheid. We doen aan actieve werkgeversbenadering en sluiten werkgeversarrangementen. Om de komende jaren aan de te verwachten vraag van de werkgevers naar goed opgeleide arbeidskrachten te voldoen en zoveel mogelijk Bredanaars te matchen op deze vraag, doen we nadrukkelijk een beroep op zowel werkgevers als werkzoekenden om de match te maken. Daarnaast faciliteren en stimuleren we ondernemerschap en investeren in Social Return.
- Iedereen doet iets, ieder kan iets! Werken voor je uitkering. We stimuleren maatschappelijk nuttig werk cq vrijwilligerswerk, samen met de maatschappelijke organisaties in de stad. We investeren middels subsidies in plaats van individuele trajecten in het 'sociaal kapitaal' van de stad.
- Meer re-integratie zelf doen, minder inkoop van externe re-integratietrajecten. Mensen die nog niet geplaatst kunnen worden bij een werkgever gaan met behoud van hun uitkering aan de slag bij het gemeentelijk leerwerkbedrijf om zich verder te ontwikkelen, werknemers- en sociale vaardigheden te trainen of te onderhouden, belemmeringen zoals schulden of taalachterstand weg te werken en te bemiddelen naar regulier werk.
- We investeren vraaggericht in mensen, sluiten waar mogelijk aan bij sectoren die er in West-Brabant er toe doen. De ontwikkeling van werkzoekenden is afgestemd op de vraag op de arbeidsmarkt, 'Learning on the job' is de insteek.
- Beperking van de instroom in de uitkering door directe bemiddeling en handhaving aan de poort, activering en dienstverlening naar werk waarbij nadrukkelijk ook een beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de werkzoekende. De dienstverlening aan werkzoekenden is maatwerk met focus op handhaving gebaseerd op het nakomen van afspraken en verplichtingen.
- Meer investeren in partnerships en netwerken van de 3 O's in Breda en in de regio West-Brabant en in samenwerking met het DelTri platform als het gaat om de impact van de komst van maasvlakte II op de werkgelegenheid in de sectoren techniek, transport en logistiek.
- We investeren in onze centrumfunctie en we bouwen de voortrekkersrol van de gemeente Breda op het terrein van de regionale arbeidsmarkt verder uit.
- We lichten het bestaande re-integratieinstrumentarium door op effectiviteit en maken een keuze voor welke voorzieningen en middelen we inzetten voor welke doelgroep.

Beleidskeuzes

Nog meer focus op de werkgeversbenadering

Bij het bijeen brengen van vraag en aanbod in sectoren op onze arbeidsmarkt is een actieve werkgeversbenadering essentieel. Het is noodzakelijk om te komende periode extra te investeren in het realiseren van meer werkgelegenheid voor de als gevolg van de Wet Werken naar Vermogen steeds groter worden doelgroep en een meer vraaggerichte, dienstverlenende werkgeversbenadering. We moeten de samenwerking in de regio en met de drie O's nog meer versterken en verder bouwen aan onze netwerken. We doen daarbij al veel, via de branche-servicepunten op het werkplein, de rol in acquisitietrajecten van nieuwe bedrijven, de baanbonus Breda, het faciliteren van starters en het in de regio West-Brabant gezamenlijk inzetten op de acquisitie van meer leerbanen. Vanuit BSW Bedrijven liggen al vele contacten met werkgevers voor de invulling van detachering.

Voorgesteld wordt om de werkgeversbenadering te intensiveren: inzet op strategische partnerships, met grote bedrijven/ instellingen, met de economische topsectoren en met de uitzendbranche.

Loonkostensubsidies verminderen

Ons huidige loonkostensubsidiebeleid (opstap- en vangnetbanen) is op inhoud aan herziening en kostbaar, zeker omdat soms langlopende verplichtingen gelden. Met name bij het in dienst nemen van uitkeringsgerechtigde 55+ers kan, onder bepaalde voorwaarden, de loonkostensubsidie per jaar verlengd worden tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van de werknemer. Hierdoor wordt niet gestimuleerd dat mensen in tussentijds doorstromen naar

reguliere arbeid zonder loonkostensubsidie. Daarnaast is de basis de werkloosheidsduur en leeftijd van de uitkeringsgerechtigde in plaats van de afstand tot de arbeidsmarkt en/of de loonwaarde van iemand. Dit wordt anders vormgegeven in de nieuwe wet werken naar vermogen. Vanwege de huidige bezuinigingen is het huidige systeem van loonkostensubsidies onbetaalbaar en niet in lijn met de nieuwe wet geworden en moet daarom om. De eerste stap is gezet. Vanaf 1 januari 2011 is de Tijdelijke Stimuleringsregeling Baan Bonus Breda van kracht. Om duidelijkheid te creëren naar werkgevers en uitvoerders is bij invoering reeds besloten om de loonkostensubsidiemogelijkheden voor nieuwe opstap- en vangnetbanen te bevriezen. Het jaar 2011 is wat betreft de lokale regelgeving m.b.t. loonkostensubsidies een overgangsjaar. De uitgangspunten en ervaringen van de Baan Bonus Breda worden meegenomen bij een nieuw te ontwikkelen beleid loonkostensubsidies. Voorgesteld wordt om een afbouwregeling loonkostensubsidies (incl. 55+ regeling) nader uit te werken.

Strak handhaven

In de maatregelen- en handhavingsverordening Breda 2009 zijn voor allerlei gedragingen, die schending van een verplichting betekenen, standaardmaatregelen vastgesteld in de vorm van een vaste verlaging van de bijstandsnorm of inkomensvoorziening. Voorgesteld wordt om het maatregelenbeleid te koppelen aan de voorzieningen van het armoedebeleid. Wanneer een persoon al één maatregel reeds heeft gekregen en een tweede maatregel ontvangt (recidive) worden de verstrekte voorzieningen in het kader van armoedebeleid met onmiddellijke ingang beëindigd. De kern van het maatregelenbeleid is dat het een instrument is dat een positieve bijdrage levert aan de uitstroom naar werk. Dit past in het beleid van het college dat een sterker beroep doet op de eigen verantwoordelijkheid van mensen.

Opbouw en inzet eigen gemeentelijk leerwerkbedrijf

In aanloop naar de verplichtingen vanuit de nieuwe wet werken naar vermogen ontwikkelen we een eigen leerwerkbedrijf in samenwerking met BSW Bedrijven en SZ&W. Uitgangspunt is dat iedereen die een bijstandsuitkering ontvangt, hoe dan ook een bijdrage levert, óók als je afstand tot de arbeidsmarkt groot is. Door zinvol werk en/of maatschappelijk nuttig werk te verrichten. Doordat een deel van de uitkeringsgerechtigden werk kan verrichten voor concernonderdelen van de gemeente, realiseren we efficiencywinsten en door deze manier van doen spelen we middelen vrij om op het gebied van re-integratie maximaal in te zetten op onze werkgeversbenadering, training on the job en jobhunting. Alles gericht op een zo maximaal mogelijke uitstroom uit de uitkering, op weg naar een reguliere baan. Het werk varieert van schoonmaak, groenonderhoud, schilderwerk, postbezorging, beveiliging, invulling van de behoefte aan flexkrachten voor de gemeente zelf, tot mogelijke andere opties. Er wordt 24 tot 32 uur gewerkt, zodat de resterende tijd kan worden ingezet voor training on the job (ontwikkeling/ leerwerkbaan) en jobhunting (uitstroom). We streven naar doorstroom, waarbij we de vaste bezetting zoveel mogelijk willen terugdringen. Ook willen we nog nadrukkelijker de verbinding leggen met de andere opgaven binnen de Meedoen@breda, zoals het stimuleren van vrijwilligerswerk/ mantelzorg binnen de verantwoordelijkheidsladder. Mensen doen werkritme en -ervaring op en krijgen training on the job, waardoor ze aantrekkelijk worden, zijn en blijven voor werkgevers. Doordat met behoud van uitkering wordt gewerkt is de overstap naar een reguliere baan met bijbehorende inkomsten aantrekkelijk. Via directe bemiddeling (werkgeversservicepunt) worden werkgevers bediend in hun vraag naar personeel. We schakelen zo veel als mogelijk direct naar werk. Pas als een snelle match niet lukt, gaan mensen in het leerwerkbedrijf werken. Het jaar 2011 wordt daarbij een overgangsjaar waarbij het leerwerkbedrijf wordt opgezet en bestaande structuren/ contracten omgebouwd gaan worden naar de nieuwe situatie.

Regionalisering

Het Rijk zet dertig 'voortrekkersgemeenten', waaronder Breda, aan tot het coördineren van een regionaal arbeidsmarktbeleid (wet SUWI). Om die reden is Breda gestart met het opstellen van een regionale visie arbeidsmarktbeleid en zit Breda het bestuurlijk platform rpA voor. De bezuinigingen, oa op het UWV onderstrepen de noodzaak tot regionale samenwerking.

De werkpleinen vanuit het UWV zullen in een aantal jaren tijd verdwijnen en teruggebracht worden naar de voortrekkersgemeenten. De werkgeversaanpak, welke cruciaal is om de wet werken naar vermogen met succes uit te voeren, dient daarmee zeker ook op regionale schaal vorm te krijgen. Nog dit jaar wordt de meerjarenvisie arbeidsmarktbeleid voor de regio West-Brabant inclusief actieprogramma vastgesteld.

In de Tweede helft van 2011 zal op mede op basis van uw motie een nota re-integratiebeleid/ activerend armoedebeleid, rekening houdend met de Wet Werken naar vermogen en ter verdere uitwerking van Meedoen@breda, aan u worden voorgelegd.

Inburgering

De gemeenteraad heeft op 22 maart 2011 een motie aangenomen met betrekking tot een bezuiniging op inburgering. De gemeenteraad heeft het college o.a. opgedragen om de activiteiten op inburgering te beperken tot wettelijke taken. De wettelijke taken volgens de Wet Inburgering liggen op het gebied van informatievoorziening, toezicht en het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen aan inburgeringsplichtigen: geestelijke bedienaren en asielgerechtigden. Op dit moment is de dienstverlening door het college teruggebracht tot alleen de wettelijke taken conform de Wet Inburgering. Er worden daarom geen meerdere scenario's/beleidskeuzes aan u voorgelegd. Inburgeren beschouwen we als college niet als doel op zich, maar als middel om mensen te helpen te participeren.

Sociale werkvoorziening

Op dit moment zijn een aantal cruciale ontwikkelingen gaande waar BSW Bedrijven op moet reageren:

1. De effecten van de economische crisis

De economische crisis heeft geleid tot forse resultaatverminderingen in verschillende branches, waarbij 'bouw', 'automotive' en 'logistiek' hard getroffen zijn. Dit betreft branches waarin BSW Bedrijven vanuit haar Wsw-populatie van oudsher sterk vertegenwoordigd is. Hoewel inmiddels in verschillende van deze branches het werk kwantitatief weer aantrekt, is er nog steeds sprake van een fors margeverlies en een sterke prijsdruk waarbij het naar verwachting nog twee à drie jaar zal duren voordat het prijsniveau 2008 weer bereikt wordt.

2. De rijksbezuinigingen op de Sociale Werkvoorziening

De rijksbezuiniging op de rijkssubsidie sociale werkvoorziening bedraagt in de periode 2011-2014 landelijk ongeveer € 300.000.000,- voor de gehele sector. Voor de gemeente Breda betreft dit een bezuiniging van ongeveer € 1.850.000,- in 2011, oplopend naar circa € 3.100.000,- structureel in 2014. Nog exclusief de impact van de nieuwe wet werken naar vermogen. In het bestuursakkoord is immers een nog forsere bezuiniging aangekondigd op de sociale werkvoorziening, met anderzijds een herstructureringsfaciliteit. Vanuit de huidige voorstellen in het bestuursakkoord zal per 1.1.2015 een extra structurele bezuiniging op de wsw-subsidie worden doorgevoerd. Deze extra bezuiniging bedraagt voor BSW Bedrijven ongeveer 3.000.000,- euro bovenop de reeds in de gehele periode 2011-2014 te realiseren bezuiniging van 3.100.000,- euro (gezaamenlijk dan 6.100.000,- euro structureel). Ter compensatie ligt in het bestuursakkoord een voorstel besloten om een herstructureringsfonds voor de ombouw van SW-productiebedrijven naar ontwikkelbedrijven in te richten ter hoogte van € 400 mln tot en met 2018.

3. De veranderende wsw-doelgroep

Meer multiproblematiek en meer begeleiding nodig.

4. De omschakeling van productiebedrijf naar hybride bedrijf

Door de veranderingen van de doelgroepen in 1998 en 2004 binnen de wet sociale werkvoorziening én door de zorgtaakstelling om cliënten steeds meer extramuraal te activeren, stroomt de laatste jaren nadrukkelijk een andere populatie in de Wsw dan voorheen. Onder meer is een toename van meervoudig complexe problematieken en

handicaps alsmede van psychiatrische ziektebeelden te constateren. Daarnaast stromen door de leeftijdsopbouw binnen BSW Bedrijven de komende vier jaar tenminste dertig Wsw- (bege-)leidinggevendenden uit de doelgroep uit die dus vanuit de nieuwe doelgroep niet meer kunnen worden vervangen. Dit, in combinatie met de noodzakelijke / vereiste omschakeling van sec productiebedrijf naar een meer hybride (productie-mensontwikkelbedrijf / leer-werk-bedrijf), heeft de laatste drie jaar reeds forse gevolgen voor de inrichting van de BSW Bedrijven en met name voor de begeleidingsorganisatie van BSW Bedrijven gehad en zal dit ook zeker in de bedrijfsplanperiode 2011-2014 nog hebben. De noodzakelijke ombuigingen hiervoor binnen BSW bedragen circa € 790.000,- structureel.

5. Anticiperen op de ontschot wetgeving (Wajong/ WwB/WIJ en WSW)

De ontschot wetgeving, beoogde invoering 1 januari 2013, leidt tot een nagenoeg geheel ander stelsel van sociale zekerheid waarbij zowel de Wsw als de Wwb, geïntegreerd, aan forse veranderingen onderhevig zijn. Doorvoering van een stelsel van loonkostendispensatie zal vragen om andere strategieën, infrastructuren en creativiteit. BSW Bedrijven sorteert met haar productdiversificatie, de verbreding van haar doelgroepen, Wsw, Wwb, Wmo, de uitbreiding van haar strategische netwerken (arbeidsmarkt, onderwijs en zorg) én de flexibilisering van haar kostenstructuren voor op deze stelselwijzigingen, opdat t.z.t. de ruimte en mogelijkheid blijft om een adequate positionering te kunnen kiezen en realiseren.

Maatregelenpakket

Om BSW Bedrijven zo adequaat mogelijk in te richten, om haar primaire taakstelling en missie zo goed mogelijk te blijven uitvoeren voorziet het Bedrijfsplan BSW Bedrijven 2011-2014 in een duidelijke koers, bedrijfsstrategie, speerpunten en te behalen resultaten. Daarbij moet echter ook, om BSW Bedrijven zowel een dynamische en professionele begeleidings- en toeleidingsorganisatie te kunnen laten zijn als om BSW Bedrijven financieel gezond te houden, een bezuiniging- en ombuigingstaakstelling van circa € 3,9 mln. worden gerealiseerd om alleen al de effecten vanuit Prinsjesdag 2010 op te vangen. Dus nog exclusief het bestuursakkoord en de voorstellen hierin oa rondom de SW en de wet werken naar vermogen. In het bedrijfsplan zijn een aantal maatregelen opgenomen, te realiseren in de periode 2011- 2014. Het geheel werkt toe naar € 3,9 miljoen structureel per ultimo 2014, op de volgende onderdelen te realiseren:

Directe productiekosten	ca. € 250.000,-
Infrastructureel (gebouwen, machines, middelen)	ca. € 400.000,-
Loonkosten wsw	ca. € 700.000,-
Loonkosten ambtelijk	ca. € 525.000,-
Opbrengsten Werkbedrijf	ca. € 750.000,-
Opbrengsten K*pabel	ca. € 250.000,-
Opbrengsten Vindingrijk	ca. € 150.000,-
Uitbouw overige branchesubsidies	ca. € 175.000,-
Overige maatregelen / nader in te vullen	ca. € 700.000,-

Dit laat zoals vermeld echter onverlet dat de impact van de wet werken naar vermogen: de ontschotting van de Wet Sociale Werkvoorziening, Wet Werk en Bijstand en de Wij en de Wajong, nog nader moet worden gezien. Deze ontwikkelingen leiden in de tweede helft van 2011 tot scenario's ten aanzien van de verdere positionering van BSW Bedrijven. Deze worden verkend en ter besluitvorming voorgelegd Binnen het geheel van de Wet Werken naar Vermogen.

Bijlage 1

Indicatieve financiële uitwerking Meedoen@breda

	Beleidsonderdeel	Structurele middelen 2011	Structurele bezuiniging	*
1.2	Maatschappelijke opvang	€ 7.694.435	€ 250.000	
1.3	Vrouwenopvang/ Huiselijke geweld	€ 5.720.788	€ 150.000	
1.4	Ouderen	€ 1.995.826	€ 330.000	
1.5	Ondersteuning Gehandicapten, Wmo, Maatschappelijk werk, Emancipatie, Integratie en Anti Discriminatie	€ 2.762.524	€ 530.000	
2.1	Vrijwilligerswerk	€ 542.323	Extra investering € 198.000	
2.2	Informele zorg	€ 395.444	Extra investering	
3.1	Collectieve preventie GGZ	€ 248.348	€ 50.000	
	Gezondheidsbeleid	€ 3.898.457	€ 312.000	
8.1	Volwassenenonderwijs	€ 1.146.206	€ 32.000	
	Samenschooling	€ 111.176	€ 111.000	
15.1	Sport	€ 458.926	€ 0	
15.2	Combinatiefuncties	€ 1.440.000	pm	
17.1	Wijkgebonden inzet/ activiteiten	€ 1.227.727	€ 850.000	
18.1	GWI	€ 647.728	€ 100.000	
	Niet aan beleidsdoel gerelateerd budget	€ 1.445.038	€ 550.000	
	Professionele inzet beheer wijkaccommodaties	€ 1.650.000	€ 650.000	
	Structurele middelen / bezuiniging Meedoen@Breda	€ 32.040.392	€ 4.702.000	**
	Doorwerking eerdere besluitvorming taakstelling 2011		€ 302.000	
	Uitwerking Jong@Breda		pm	
	Totale bezuiniging, excl. Taakstelling Jong@breda		€ 5.800.000	
	Sociale Zaken en Werkgelegenheid, BSW-bedrijven			
	Reeds genomen besluitvorming rondom:		€ 5.000.000	
	- versoberingen armoedebeleid			
	- versoberingen Wmo voorzieningen			
	maatregelen arbeidsparticipatie zoals baanbonus Breda en uitstroombonus werkzoekenden			
	Maatregelenpakket binnen bedrijfsvoering BSW Bedrijven om effecten Prinsjesdag op te vangen, waarbij impact wet werken naar vermogen later wordt uitgewerkt en voorgelegd.			PM

* Structurele middelen zijn hier gemeentefondsmiddelen, bijdrage regio-gemeenten en decentralisatie-uitkeringen.

** Beschikbare structurele middelen 2011 wijkt af van meerjarenperspectief i.v.m.:

In meerjarenperspectief is onder andere i.t.t. hierboven het budget opgenomen voor jeugd en onderwijs, sport- en welzijnsaccommodaties (begroting MO) en zijn incidentele middelen meegenomen (zoals FMO en specifieke uitkeringen).

Bijlage 2

Uitwerking keuzen volgens de verschillende begrotingsonderdelen

	Beoogd maatschappelijk effect	Te behalen doelstelling	(Clusters van) activiteiten	Middelen (begroting 2011 MO)	Toets mate van participatie	Toets op verantwoordelijkheids-ladder en doelmatigheid	Structurele bezuinigingen
	Samen@Breda						
1.	"Inwoners nemen vanuit een eigen verantwoordelijkheid en op evenredige wijze, deel aan de Bredase samenleving. Zij die daartoe niet in staat zijn, worden ondersteund bij het (her)vinden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid".	1.2	Er is passende maatschappelijke opvang en begeleiding beschikbaar voor (potentiële) dak- en thuislozen in Breda, gericht op het hervinden van een aanvaardbaar maatschappelijk bestaan.	Maatschappelijke opvang: dag en nachtopvang, crisisopvang, activering voor dak en thuislozen, ambulante woonbegeleiding, preventieve verslavingszorg, basisverslavingszorg, Mass en bemoeizorg, toeleiding naar zorg voor dak en thuislozen en potentiële dak en thuislozen.	Totaalbedrag € 7.694.435 € 1.049.983 structureel gemeentelijk budget; Wettelijke taak Wmo		250.000
		1.3	Er is passende maatschappelijke opvang en begeleiding beschikbaar voor (potentiële) slachtoffers en overige betrokkenen bij huiselijk geweld, gericht op het hervinden van zelfredzaamheid.	Huiselijk Geweld: 24-uurs opvang en begeleiding vrouwen en ev. kinderen die hun huis ontvlucht zijn, ambulante begeleiding vrouwen (resocialisatie), uitvoering wet tijdelijk huisverbod en preventieactiviteiten in kader van huiselijk geweld.	subsidies € 5.720.788, waarvan incidenteel € 5.674.073 en € 46.715 structureel Wettelijke taak Wmo		150.000
		1.4	Handhaven huidige deelname aan de samenleving door kwetsbare zelfstandig wonende ouderen.	Sociaal contact , praktische hulp, regieondersteuning, praktische Hulp (door vrijwilligers, maaltijd, alarmering, hand-en spandiensten, hulp bij administratie)	€ 1.765.000		€ 330.000
			Diverse ouderenactiviteiten	€ 48.826			
			Regieondersteuning (= ouderenadvies)	€ 532.000,-			€ 0

	1.5	Stapsgewijze realisatie van evenredige maatschappelijke- en arbeidsparticipatie	Ondersteuning Gehandicapten 1. Sociale en maatschappelijke participatie mensen met een beperking, 2. Informatie en advies, 3. Vertegenwoordigen van belangen	€ 115.623			€ 64.750
			Klanbordgroep cliëntenparticipatie bij beleidsontwikkeling MO, bestuurlijk gevraagd en ongevraagd adviseren	€ 2.213 vanuit product algemeen welzijnswerk			€ 2.213
			Maatschappelijke werk Crisisdienst: 24 uurs bereikbaarheid bij calamiteiten / crisissituaties	€ 145.129,-			
			Maatschappelijk werk: Sociaal Raadsliedenwerk: sociaal-juridisch informatie en advies, invullen van formulieren, ondersteuning bij bezwaar en beroep, verwijzing en bemiddeling	€ 348.060,-			
			Algemeen Maatschappelijk Werk: hulpverlening aan (tijdelijk) kwetsbare burgers met psychosociale en relationele en problematiek.	€ 1.040.911,-			
			Algemeen Maatschappelijk Werk: hulpverlening aan (tijdelijk) kwetsbare burgers met materieel-sociale problematiek.	€ 951.374,-			€ 380.000
			Niet te relateren aan doelstelling Maatschappelijk werk	€ 37.529			€ 0
			Bureau Slachtofferhulp, opgenomen onder product 'Maatschappelijk werk'.	maximaal € 39.000,-			€ 0
			Integratie-activiteiten gericht op toerusting t.b.v.en toeleiding naar participatie en bevorderen van toegankelijkheid	€ 891.220 (incl. rijksmiddelen)			€ 526.220
			integratie en persoonlijke emancipatie op het gebied van homo- bi- transseksualiteit (informatie en Advies, lotgenotencontact)	€ 20.000,-			€ 20.000
			Anti discriminatieactiviteiten	€ 109.226,-			€ 43.554
			Letskring	"Letskring: € 1.100,-"			€ 1.100
			Effectuering besluit taakstelling 2011 Exploitatie alarmering ouderen	€ 69.855			€ 69.855
			Tolken en Vertalers	€ 12.000			€ 12.000

2.	Inwoners van Breda dragen bij aan het versterken van zelfredzaamheid, de maatschappelijke en sociale participatie van medeburgers.	2.1	Breda heeft een passend ondersteuningsaanbod voor vrijwilligers en organisaties die werken met vrijwilligers, dat voldoet aan de vijf basisfuncties uit landelijk beleid.	Materialenservice, financiële administratie, layoutservices	€ 198.192.			€ 198.192
				Ondersteunen vrijwilligersorganisaties; Verzorgen van deskundigheidsbevordering; Bemiddelen tussen vrijwilligers en organisaties (vacaturebank); Verzekering van vrijwilligers; Uitreiken vrijwilligerspenning.	344.131, waarvan 30.035 incidenteel			extra investering
		2.2	Breda heeft een passend ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers gericht op het (opnieuw) verkrijgen van regie over het eigen leven.	"Informatie/voorlichting/doorverwijzing Ondersteuning door vrijwilligers Lotgenotencontact"	€ 395.444 incidenteel (Wmo-budget)			extra investering
3.	De gezondheid van de Bredase burger is zo optimaal mogelijk beschermd, bewaakt en bevordert.	3.1	"Het percentage jongeren dat (overmatig) drinkt en SOA heeft is afgenomen.	Collectieve Preventie GGZ (Universele en geselecteerde preventieactiviteiten verricht door Novadic-Kentron en GGZ. In samenwerking met GGD en de 12 regiogemeenten	Breda: € 109.936 Regio: € 138.412 Totaal: € 248.348			€ 50.000
				Preventieactiviteiten verricht door diverse organisaties gericht op de speerpunten van het gemeentelijke beleid	structureel: € 133.296 en incidenteel € 276.498			€ 133.296
				Basistakenpakket collectieve preventie volksgezondheid vastgesteld door 18 gemeenten; verzorgen ambulancevervoer en meldkamer	€ 3.744.824			€ 179.285
99.	Restant niet te verdelen			FMO	€ 763.994 Incidenteel			nvt
	Leren@Breda							

8.	De participatie van laagopgeleide volwassenen is verhoogd.	8.1	Alle Bredase jongeren volgen een kwalificerende opleiding. Schoolverzuim wordt actief tegen gegaan.	Dit is (een deel van) het contract met het ROC, te weten het deel VAVO.	€ 1.113.706 (participatiebudget), waarvan ca. € 500.000,- Vavo beschikbaar en € 32.500 structureel.			€ 32.000
				Samenschooling	€ 111.176			€ 111.000
99.	Restant niet te verdelen			Doorwerking besluitvorming taaksteeling 2011 zwem- en leerlingenvervoer en leerlingenzorg				€ 302.500
Leven@Breda								
15.	Sport is toegankelijk voor alle inwoners, ongeacht afkomst, draagkracht of lichamelijke conditie.	15.1	Sportparticipatie en het beweeggedrag van de Bredase burger zijn minimaal gelijk aan het landelijk gemiddelde.	Ledensubsidies voor jeugdleden en sporters met een beperking, activiteitsubsidie sportverenigingen, sportstimulering kinderen, sporters met een beperking en ouderen ondersteuning sportverenigingen, organisatie sportgala.	€ 458.923			€ 0
		15.2	De samenwerking tussen sport, Brede Scholen en cultuur verbeterd door de inzet van combinatiefunctionarissen.	subsidies aan organisaties voor de inzet van combinatiefuncties, activiteitsubsidie per fte combinatiefunctie, ontwikkelen uitvoeringsprogramma 2012-2014	€ 1.440.000			€ 0
Wonen@Breda								
17.	Bredase bewoners voelen zich thuis in hun wijken en dorpen. Per wijk is maatwerk, gericht op wat er speelt in de wijk, ook op sociaal maatschappelijk terrein.	17.1	Inwoners van Bredase wijken en dorpen maken doelmatig gebruik van een samenhangend aanbod van maatschappelijke voorzieningen en activiteiten op het terrein van onderwijs, jeugd, welzijn, zorg, cultuur en sport in hun woonomgeving.	activiteiten wijk- en dorpsraden	€ 122.433			
				Hart voor je Buurt	€ 146.000 gemeentelijk geld € 300.000 rijksgeld 2011, in 2012 248.000 incidenteel			
				Activiteiten Buurtwerk	€ 959.030, waarvan € 83.000 incidenteel.			
				Ondersteuning baanlozen	€ 83.264			€ 850.000

18.	Inwoners van Breda zijn in de gelegenheid om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen in een door hen gekozen omgeving.	18.1	Er is een samenhangend geheel aan voorzieningen, welzijnsactiviteiten en woon- zorg- diensten dat aansluit bij wensen en behoeften van bewoners.	Uitvoeringsplannen/ wijkconvenanten GWI in 15 GWI-gebieden; projectsubsidie WIJ i.v.m. uitvoering en implementatie GWI in gebieden (o.a. in zorgkruispunten, dagactiviteiten, WIJKwijs)	Totaal 963.647. Hiervan is € 330.000 eenmalig en € 263.647 incidentel (Wmo-budget) en € 370.000 structureel (Van de laatste budgetten is € 400.000 voor subsidie aan WIJ (zie 1.4))			€ 100.000
			42.491 Leefbaarheid wijken		€ 85.000 (provinciegeld) Loopt af in 2012	NVT		€ 0
				Professioneel beheer en exploitatie buurthuizen	€ 1.650.000			€ 650.000
	Restant niet te verdelen			Niet aan beleidsdoelen gerelateerde budgetten	€ 1.445.038			€ 550.000

